

Uppföljningsträff

140306

Förhoppningar med förmiddagen

Ny EU-rapport om mäns våld

- 33% = 62 miljoner kvinnor har upplevt fysiskt och/eller sexuellt våld efter 15 års ålder
  - En av tio har utsatts för sexuellt våld av annan person än partner anger att mer än en person inblandad. 5% utsatta för våldtäkt.
  - 67% har inte gjort någon anmälan
  - 55% har upplevt sexuella trakasserier
  - 12% uppger sexuella övergrepp innan 15 år
- 42 000 kvinnor, 18-74 år, 28 europeiska länder. EU:s byrå för mänskliga rättigheter (FRA)

1. Nederländerna 2. Danmark 3. Sverige

- "Tredjen" högst andel kvinnor som utsatts för fysiskt och sexuellt våld av icke-partner
- 20% har utsatts för psykiskt våld av nuvarande partner (51% om tidigare räknas)
- 81% har utsatts för sexuella trakasserier efter 15 årsålder
- 17% har polisanmält det allvarligaste våldet
- 95% vet vart de ska vända sig för stöd

Konsekvenser enl EU-rapporten

- 21% av offren för sexuellt våld drabbades av panikattacker efter händelsen
- 35% blev deprimerade
- 43% upplevde svårigheter i relationer senare

Granskning försäkringsmedicinska beslutstödet

- Kända könsskillnader i symtom, prognos och behandling alltför sällan lyfts fram
- Skillnader som deltidssjukskrivning,
- Yrkets belastningsgrad exemplifieras med mansdominerade yrken
- Värdeladdade ord förekommer oftare i sjukdomar som kvinnor drabbas av
- Skrivningar om våld saknas

Forts beslutsstödet

- Skillnaderna främst till kvinnors nackdel men det finns även psykiska krisreaktioner i allvarliga sjukdomar inte lyfts fram i sjukdomar som drabbar män

Från Socialstyrelsens rapport Könsperspektiv i det försäkringsmedicinska beslutsstödet, dec 2013

Hemuppgift

1. Se på ett patient/klient/kundfall med "våldsglasögonen"
2. Fråga under en vecka alla patienter/klienter/kunder - vilka reaktioner, vilken fråga funkar. Ni som redan gör det undersök hur en kollega gör.
3. Se över rutiner och styrdokument, vad finns och vad saknas?

3. Se över rutiner och styrdokument, vad finns och vad saknas?

Skriv på blädder:

Vilka rutiner och styrdokument har ni – lista.

Vad saknas?

Vad känner ni är ett stöd och tips att dela med till andra. T ex skrivningar, rutiner...

Sammanfattning av vad som sas

- Rutiner för att fråga (t ex checklistor, handböcker)
- Synliggöra i väntrum (t ex NCK:s material om 020-505050)
- Dokumentationsrutiner (t ex våldsutsatthet, fota – finns kamera)
- Kunskap (utbildningar kontinuerligt, nyanställda, plan för kompetensutbildning, särskilda personer med ansvar för frågan, finns aktuell litteratur)
- Rutiner om barn far illa (tänk ur barnets perspektiv)
- Hänvisningslistor (rutiner för uppdatering, var hittar vi på webben om kvinnofrid/våld och hot?)
- Samverkan (internt och externt – vem är ansvarig? Hur följer vi upp? Länsstyrelsens uppdrag – primärvården – Mats fixar)
- Skriftliga rutiner och handlingplaner (vad har vi, vad behöver uppdateras?)
- Utvärdering och uppföljning

2. Fråga under en vecka alla patienter/klienter/
kunder - vilka reaktioner, vilken fråga funkar. Ni
som redan gör det undersök hur en kollega gör.

Vilka lärdomar? Vad upptäckte ni? Vad fungerade?
Vad är jag nyfiken på? Vilka ska vi fråga?

Exempel frågor

- Har du någon gång blivit utsatt för att någon slagit dig, knuffat dig, bankat ditt huvud i väggen eller golvet, tagit struhtag på dig eller på något annat sätt försökt skada dig?
- Har någon hotat att slå dig eller göra andra saker med dig så att du har blivit rädd?
- Brukar någon skrika åt dig, säga nedsättande saker till dig eller kontrollera vad du gör eller på annat sätt utnyttja dig?
- Har någon tvingat dig till sexuella handlingar mot din vilja eller tvingat dig att bli vittne till sexuella handlingar mot din vilja?
- Har du varit utsatt för penetrerande sex mot din vilja?
- Är du rädd för någon i din närhet?

Om svaret är ja – hur fortsätter vi samtalet

- Hur tror du att det påverkar ditt liv idag?
- Vad behöver du nu?
- Komma ihåg att följa upp – höras igen
- Är det en aktuell relation – känns det säkert att gå hem? Finns barn? Anmäla

<http://www.kvinnojouren.se/eja>

1. Se på ett patient/klient/kundfall med "våldsglasögonen"

- Tvivel, alternativ, vändpunkten, exit
- Kärlek, hat, medlidande, inga känslor, frigör sig

Hälsa- och sjukvårdens ansvar

- Det handlar om att ge ett adekvat medicinskt och psykosocialt omhändertagande, vilket innebär att upptäcka de kvinnor som är utsatta för våld, att dokumentera, informera, behandla, vårda, motivera, samverka och hänvisa dem till rätt instans

Nationellt Centrum för Kvinnofrid

Känna sig övergiven

Personalen utifrån kvinnornas upplevelse:

- Utelämnade åtgärder
- Orsakade besvikelse
- Försvårade dialog med kvinnan

Från boken *Övergiven eller stöttad? Våldsutsatta kvinnors erfarenheter av bemötande inom hälso- och sjukvården*. Eva Wendt och Viveka Enander. VKV – Västra Götalandsregionens kompetenscenterum om våld i nära relationer

- *Jag har varit inne vid något tillfälle, när jag fick jätteont i armen och hjärtat... då fick jag syrgas... och så tog de blodprover och jag fick vara kvar över natten... för de trodde naturligtvis att det var hjärtinfarkt, men det var det inte... Så konstaterade man åter igen stress. Fick åka hem. Där var det aldrig någon som frågade... nej ingenting.*

- *Det var väl sådan bitar... man hade behövt den mentala biten. All fysisk vård har alltid varit jättebra, men den mentala har man liksom fått söka upp själv. Och det är ju samma sak nu när jag gick hit ner och fick de här sömntabletterna. Det ju aldrig någon som har ringt och frågat efteråt hur går det? Det skulle man ju önska. Ingen uppföljning. Ja funkar inte det här så får jag komma tillbaka, och så räknar de väl med... antar jag, att eftersom jag inte kom tillbaka så har det väl gått bra.*

Känna sig stöttad

- Personalen
- Avlastar kvinna
- Förmedlar kunskap
- Visar medkänsla
- Beskyddar
- Bidrar till att stärka kvinnans självkänsla

- *Hon var så konkret och så kan man säga, odaltande. Det var inget daltande, utan det här kommer att vara piss liksom, bara du kan jobba dig igenom det. Fast jättestöttande, konkreta tips, typ skriv ned allt du tycker är dåligt med din kille och fokusera på det. Ha kvar det, spar det i flera år, för han kommer att komma tillbaka... just att hon kunde se ett mönster, som jag inte hade sett, som hon kunde varna mig för, eller förbereda mig för. När han började skicka mejl, så sa hon att han kommer att svänga jättemycket. Kärleksmejl ena stunden och hatmejl andra stunden. Var beredd på det! Läs dem inte om du inte vill, men skriv gärna ut dem. Ifall det händer något, så är det bra att ha allting, alla dokument. Det är skönt med någon som inte daltar. För det var väldigt mycket daltande, eller så här "stackars dig" från kompisarna – "han är inte bra, vi förstår om du inte kan lämna honom"*

Samarbete mellan olika instanser

- *Bemötande är självklart oerhört viktigt, men det är det ju alltid när du träffar människor och folk behöver hjälp. Men det behövs ett samarbete mellan de olika funktionerna för att folk ska våga berätta*

- Gotland bäst i Sverige på att upptäcka/behandla våld i nära relation – vad behöver vi göra? Vem gör? När?